

NATURCENTRUM AB

INVENTERING OCH SAMMANSTÄLLNING AV ARTER

BLOMMERÖD,
HÖÖRS KOMMUN

UNDERLAG FÖR
DETALJPLAN

PÅ UPPDRAG AV
HÖÖRS KOMMUN
2015-11-06

Naturcentrum AB, 2015

Stenungsund:

Strandtorget 3

444 30 Stenungsund

Tel. 0303-726160

ncab@naturcentrum.se

Projektansvarig:

Ekolog Andreas Malmqvist

Tel. 046-530 45

Mobil 0706-70 26 53

andreas.malmqvist@naturcentrum.se

Övrig personal:

Jens Morin Naturcentrum AB

Johan Ahlén Naturcentrum AB

Uppdragsgivare

Höörs kommun

Kartmaterial

Copyright Lantmäteriet. Ur Se Sverige™

Foton

Copyright Naturcentrum AB

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
UPPDRAG OCH METODIK	4
OMRÅDESBESKRIVNING	5
METODIK	5
RESULTAT	6
ORKIDÉER	7
GRODDJUR	8
FÅGLAR.....	11
LÄDERBAGGE.....	11
FLADDERMÖSS.....	11
MÖJLIGA SKYDDSÅTGÄRDER	11
REFERENSER.....	12

Sammanfattning

Inventeringen av skogs- och hagmarksmiljöerna runt Blommeröd visar att området hyser flera biologiskt intressanta biotoper och även förekomster av rödlistade arter. Med ett par undantag är de rödlistade/sällsynta arterna relativt väl spridda i liknande biotoper i det omgivande landskapet men samtliga är sannolikt minskande. Störst värden finns knutna till miljöerna med äldre ekar samt till de fuktiga ask- alkärren (delområden 1-4). Den sammanhängande arealen trädbärande mark med ädellövträd är i sig också viktig för många arter.

Bebyggelse av bostäder innebär förlust av biotoper och därmed sannolikt sämre förutsättningar för rödlistade och andra känsliga arter. Genom att anpassa bebyggelsen och värna hagmarksrester med gamla lövträd och äldre buskar samt kärrmiljöer med dess hydrologi kan sannolikt påverkan minskas. Det är viktigt att eventuella anpassningar görs i samråd med naturvårdssakkunnig.

Uppdrag och metodik

På uppdrag av Höör kommun har Naturcentrum genomfört en inventering av naturvårdsarter inom ett område vid Blommeröd i Höörs kommun, cirka 3 km sydväst om Höörs tätort (Figur 1). Inventeringen ska utgöra underlag till en detaljplan. Fridlysta arter, dvs arter som omfattas av 4-9 §§ artskyddsförordningen och därmed finns angivna i bilaga 1 eller 2 till artskyddsförordningen har särskilt eftersökts. Åtgärder som påverkar dessa arter kan kräva dispens från artskyddsförordningen.

Figur 1. Det huvudsakliga utredningsområdet är markerat med röd, streckad linje.

Tidigare (2012) har Naturcentrum på uppdrag av Blommeröds Arabstuteri AB (Vicke Philip Sörensen) inventerat och i ett naturvårdsutlåtande beskrivit områdets olika miljöer. Naturvårdsutlåtandet visade på flera naturvårdsintressanta miljöer och förekomst både av rödlistade och andra skyddsvärda arter, inte minst bland lavar. Rapporten beskrev även skyddsvärda träd inom området.

Föreliggande rapport är en fördjupad artinventering som kompletterar det tidigare naturvårdsutlåtandet. Rapporten är samtidigt en sammanställning av befintlig och ny artinformation från området.

Områdesbeskrivning

Inom områdets torrare delar dominerar ek och björk tillsammans med hassel och fläder i buskskiktet. Flera av ekarna är gamla och några har håligheter i stammen vilket är värdefullt för flera skyddsvärda arter bland exempelvis insekter och fladdermöss. I fuktiga eller blöta partier dominerar ask och al. I den senare miljön är buskskiktet väl utvecklat med framför allt hägg och hassel. Jordmånen är mullrik med inslag av mer sandiga partier. Det rörliga markvattnet med sannolikt högt pH ger goda förutsättningar för en rik flora med arter som strutbräken, stor häxört, kransrams, storrams, kärrfibbla och rankstarr. Några mindre vattenmiljöer förekommer också.

Det finns relativt stora mängder multnande ved av bland annat ek, björk, ask, hassel och rönn. Området gränsar mot ädellövrika marker, både som skog, hagmark och gles bebyggelse, som i den södra delen mot öppna gräsmarker. Trakten är rik på gamla ädellövträd, i första hand ek, och ingår i Ringsjöbygdens skogliga värde-trakt (Länsstyrelsen 2005). För mer information se tidigare naturvårdsutlåtande (Malmqvist 2012).

Metodik

Mot bakgrund områdets karaktär och kända artuppgifter från närliggande områden, bland annat Bosjöklöster, har följande arter/organismgrupper upptagna i artskydds-förordningen prioriterats i samband med inventeringen:

- Orkidéer
- Större vattensalamander (*Triturus cristatus*)
- Läderbagge (*Osmoderma eremita*) Nära hotad
- Rödlistade fåglar, minskande fåglar och fåglar upptagna i fågeldirektivet
- Fladdermöss

Området har besökts vid fem tillfällen med följande huvudsakliga art/grupp i särskild fokus:

- 19 maj – groddjur, fåglar
- 26 maj – fåglar, orkidéer
- 23 juni – orkidéer, läderbagge (spillning, fragment)
- 15 juli – fladdermöss
- 27 juli – fladdermöss

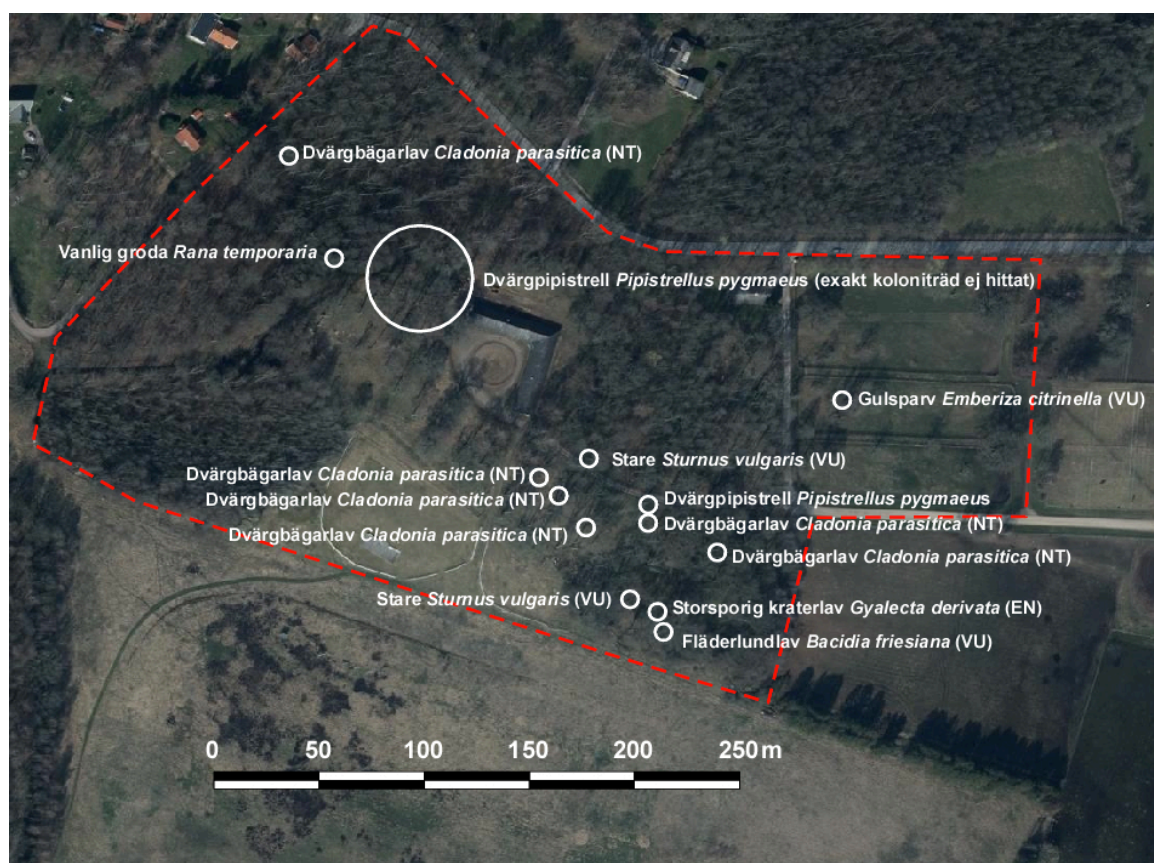
Från Artdatabanken har aktuella uppgifter om rödlistade och fridlysta arter inhämtats den 21/10 2015. Uppgifterna omfattar perioden 1/1 1990 till uttagsdatum 21/10 2015. Orkidéer har eftersökts i lämpliga habitat under maj och juni. Groddjur, främst

större vattensalamander, har inventerats i småvattenmiljöer i och i anslutning till området. Spillning och fragment av läderbagge har eftersökts bland mulm under trädhåligheter. Ultraljudsdetektor och så kallade autoboxar har använts nattetid för inventering av fladdermöss. Metodik och resultat från fladdermusinventeringen presenteras mer detaljerat i en separat rapport (Ahlén 2015).

Resultat

En sammanställning av denna och den tidigare genomförda inventeringen (Malmqvist 2012) visar att både naturvårdsintressanta biotoper och arter förekommer i området. Till de mer intressanta biotoperna hör de träd bärande miljöerna, både de ekdominerade och sumpskogsmiljöerna i norr. Rödlistade arter har hittats bland fåglar, lavar och fladdermöss. Även de rödlistade trädslagen ask och alm har hittats spridda på flera platser inom området. Dessa har dock inte markerats särskilt på karta.

Bland arter upptagna i artskyddsförordningen har fåglar, groddjur (vanlig groda) och fladdermöss konstaterats. Fynd av rödlistade arter och arter i artskyddsförordningen presenteras i Tabell 1 och Figur 2. Uttaget av rödlistade och fridlysta arter från Artdatabanken har inte visat på några ytterligare uppgifter om särskilt skyddsvärda arter inom området.

Figur 2. Observationer av rödlistade arter och arter i artskyddsförordningen vid inventeringarna 2012 och 2015. Trädslagen ask och alm är inte markerade på kartan men förekommer spridda inom området. Endast kolonier av fladdermöss är markerade. För övriga uppgifter om fladdermöss se separat rapport (Ahlén 2015)

Tabell 1. Arter som omfattas av Artskyddsförordningen eller är rödlistade och observerade under 2012 eller 2015. För fåglar har rödlistade arter och arter som minskat med mer än 50% speciell uppmärksamhets i enlighet med föreslagen tillämpning i Naturvårdsverkets handbok (Naturvårdsverket 2009). **Bilaga 1:** Arter som omfattas av någon av bestämmelserna i 4, 5 och 7 §§ Artskyddsförordningen (2007:845). **B:** Arten har enligt fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden (fågeldirektivet) eller bevarandeområden (art- och habitatdirektivet) behöver utses. **N:** Arten kräver noggrant skydd enligt någon av bestämmelserna i 4 och 7 §§ Artskyddsförordningen (2007:845). **Bilaga 2:** Arter som omfattas av fridlysning enligt någon av bestämmelserna i 6, 8 och 9 §§ Artskyddsförordningen (2007:845).

Art	Rödlista 2015	Artskyddsförordningen		Kommentar
		Bilaga 1	Bilaga 2	
Kärlväxter				
Ask <i>Fraxinus excelsior</i>	EN			Spridd i området
Alm <i>Ulmus glabra</i>	CR			Spridd i området – främst småplantor
Grod- och kräldjur				
Vanlig groda <i>Rana temporaria</i>			X	I småvatten
Fåglar				
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	VU			2 träd med bohål
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	VU			I häckning
Lavar				
Dvärgbägarlav <i>Cladonia parasitica</i>	NT			Flera förekomster
Storsporig kraterlav <i>Gyalecta derivata</i>	EN			1 förekomst, sällsynt!
Fläderlundlav <i>Bacidia friesiana</i>	VU			1 förekomst, sällsynt!
Fladdermöss				
Sydpipistrell <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	CR	N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området.
Sydfladdermus <i>Eptesicus serotinus</i>	EN	N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området.
Fransfladdermus <i>Myotis nattereri</i>	VU	N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området.
Tajga/mustaschfladdermus <i>Myotis brandtii/mystacinus</i>		N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området.
Vattenfladdermus <i>Myotis daubentonii</i>		N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området.
Dvärgpipistrell <i>Pipistrellus pygmaeus</i>		N		Två områden med kolonier lokaliserade.
Trollpipistrell <i>Pipistrellus nathusii</i>		N		Sannolik koloni i området med inte lokaliserad.
Större brunfladdermus <i>Nyctalus noctula</i>		N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området
Nordfladdermus <i>Eptesicus nilssonii</i>		N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området
Gråskimlig fladdermus <i>Vespertilio murinus</i>		N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området
Brunlångöra <i>Plecotus auritus</i>		N		Jagande, sannolikt ingen koloni i området

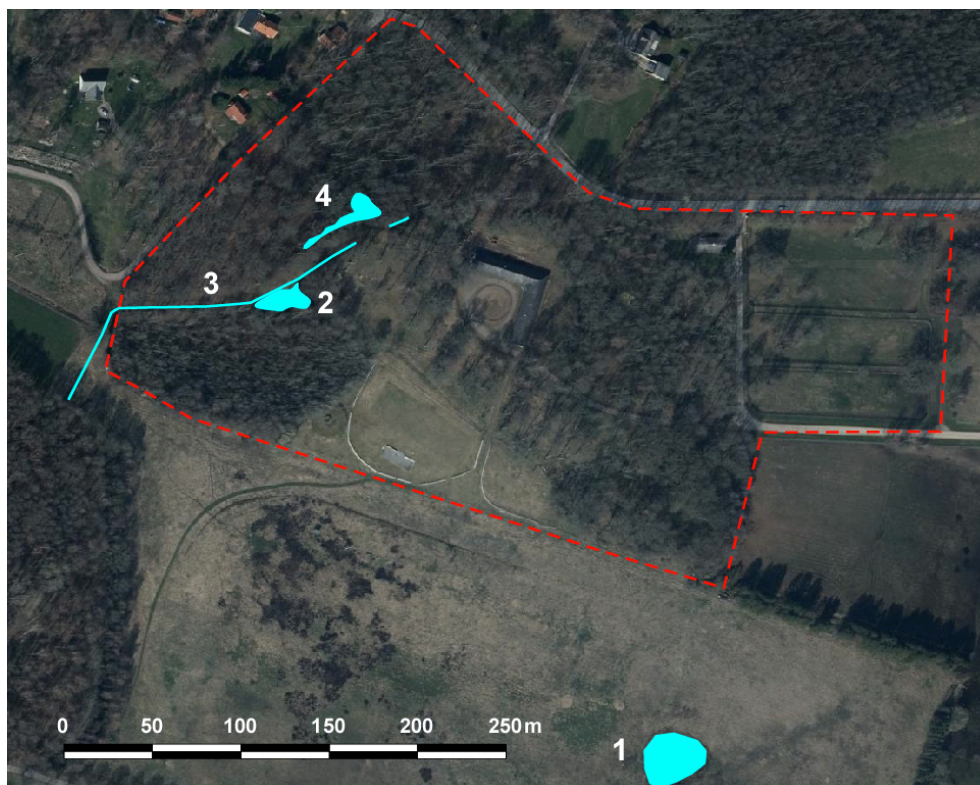
Orkidéer

Det finns muntliga uppgifter om att orkidéer har förekommit strax söder om infarten till området. Trots goda förutsättningar med mullrik jord och eftersök under lämplig

årstid har inte några orkidéer kunnat återfinnas. Det aktuella området har idag en frodig vegetation av igenväxningskaraktär vilket kan ha missgynnat orkidéerna.

Groddjur

Inom och i anslutning till området finns småvatten, en mindre bäck samt blöta sumpskogspartier som alla har betydelse för groddjur (Figur 2). Inga särskilt hänsynskrävande groddjur har noterats.

Figur 2. Inventerade småvatten. Det huvudsakliga utredningsområdet är markerat med röd, streckad linje.

Detta kan förklaras av att småvattnen på olika sätt inte är gynnsamma för i huvudsak större vattensalamander, vilket omgivningarna annars är synnerligen gynnsamma för. Åkergroda, som också kräver noggrant skydd enligt artskyddsförordningen har inte noterats i området, trots eftersök genom håvning efter yngel. Förekomst kan ändå inte uteslutas eftersom inventeringen inte genomförts under lekperioden.

Småvatten nr 1 (Figur 3) är mycket grunt och igenväxande av videbuskar. Groddjur som t ex vanlig groda och åkergroda bör kunna utnyttja vattnet för reproduktion vissa år även om det normalt bedöms torra ut under sommaren. För salamandrar som kräver vatten längre in på sommaren/hösten för att larverna ska hinna utvecklas, kan sannolikt inte utnyttja detta vatten som reproduktionslokal. Inga groddjur har noterats. Småvattnet omfattas av de generella biotopskyddsbestämmelserna eftersom det är beläget i jordbruksmark.

Figur 3. Småvatten 1.

Småvatten nr 2 (Figur 4) bedöms hålla vatten mer permanent men ansluter till stor del till den rinnande bäcken och förekomsten av fisk och eventuellt kräftor begränsar detta vattens betydelse som reproduktionslokal för flera groddjur. Åkergroda och vanlig groda skulle kunna reproducera sig här i viss omfattning och för vanlig padda är småvattnet ganska lämpligt. Salamandrar bedöms inte kunna utnyttja detta vatten som reproduktionslokal. Inga groddjur noterades okulärt eller vid håvning den 19 maj.

Figur 4. Småvatten 2.

Småvatten nr 3 (Figur 5) är en bäck som ansluter till småvatten 2. Den har ett värde för smådjur och kan även ha ett värde för fisk som öring. Det finns kortare strömsträckor men förekomst av eventuella vandringshinder nedströms har inte utretts.

Möjligen kan vissa delar utnyttjas som reproduktionslokal för vanlig padda. I uppströms delar är den delvis kulverterad.

Figur 5. Småvatten 3, bäck.

Småvatten nr 4 (Figur 6) har åtminstone tidvis klarvattenytor men är närmast att betrakta som alsumpskog under torrare perioder. Till nackdel för en del groddjur är att vattenmiljön är mycket grund och känslig för uttorkning. Området torkar sannolikt ut för mycket för att möjliggöra reproduktion av åtminstone större vattensalamander som kräver vatten för larvutveckling minst in i augusti månad. Tidigare och mer snabbutvecklade arter som vanlig groda eller åkergroda bör däremot kunna reproducera sig här de flesta år. Yngel av vanlig groda samt adult vanlig groda noterades vid fältbesök den 19 maj.

Figur 6. Småvatten 4.

Fåglar

Området är varierat och hyser en ganska artrik fågelfauna med i första hand goda förekomster om sångare och andra mindre tättingar i de buskrika miljöerna. Arterna och tätheterna är ungefär vad som kan förväntas i ett område med denna karaktär.

Samtliga vilda fågelarter omfattas av artskyddsförordningen. Enligt Naturvårdsverkets handbok (2009) ska dock rödlistade och minskande arter (lista i handboken) prioriteras tillsammans med de som är upptagna i fågeldirektivet. Bland dessa arter har följande arter noterats som häckfåglar inom området 2015:

- Stare (rödlistad som VU) – 1-2 par i ihålig al.
- Gulsparv (rödlistad som VU) – 1 par i hästhage.

Utöver dessa arter så utnyttjas området av bland annat mindre hackspett (NT) och gröngöling (NT) men för dessa utgör det sannolikt främst ett födosöksområde.

Läderbagge

Läderbagge förekommer i gamla ihåliga ekar på tre lokaler i närområdet; Bosjökloster kyrkogård, i Bosjökloster park samt på Lillö, strax sydväst om utredningsområdet (Malmqvist 2003). Spillning och fragment brukar vara relativt enkelt att hitta under lämpliga gamla ekar med håligheter. I området hittades 2-3 lämpliga ekar men inte vid någon av dessa kunde spår av läderbagge hittas. Två av träden står relativt beskuggat vilket kan missgynna den värmekrävande läderbaggen. I ytterligare ett ihåligt träd är sannolikt håligheten för liten för läderbagge i dagsläget.

Fladdermöss

En fördjupad inventering av fladdermöss har genomförts inom området (Ahlén 2015) eftersom det sedan tidigare finns uppgifter om att trakten är rik på fladdermöss. Inventeringen 2015 visar på en mycket artrik fladdermusfauna med fynd av 11 arter. Av dessa är tre rödlistade: fransfladdermus (sårbar, VU), sydfladdermus (starkt hotad, EN) och sydpipistrell (akut hotad, CR). Dessa påträffades dock i så låga antal att de sannolikt inte hade kolonier inom området 2015. Ett koloniträd med dvärgpipistrell hittades liksom ytterligare ett litet avgränsat område med en koloni, men själva bohålet hittades aldrig.

Möjliga skyddsåtgärder

Nedan föreslås möjliga skyddsåtgärder som kan minska påverkan på arter och naturmiljöer. Särskild hänsyn bör tas till äldre träd och vattenmiljöer samt till de arter som är rödlistade eller omfattas av artskyddsförordningen och dessa arters livsmiljö.

Naturmiljöer Det finns flera värdefulla naturmiljöer inom området och det är generellt önskvärt att befintlig naturmiljö så långt som möjligt sparas, möjligen som grönytor i detaljplanen. Äldre och särskilt värdefulla ädellövträd bör bevaras så långt möjligt (se Malmqvist 2012). Särskilt stort värde har träd med håligheter. Om träd måste tas ner bör så mycket som möjligt av veden lämnas kvar (helst i så stora stycken som möjligt) exempelvis som så kallade faunadepåer eller på annat lämpligt sätt. Ved bör lämnas både i skuggigt och solexponerat läge. Dessa kan då fortsättningsvis utgöra substrat för insekter, svampar mm och bidra till den biologiska mångfalden i området.

Träd/buskar och stubbar med rödlistade arter bör lämnas opåverkade med särskild vikt vid förekomster av arter som är hotade (rödlistningsklass CR, EN och VU).

Stor hänsyn bör också tas till förekommande vattenmiljöer. Dessa har ett generellt stort värde för den biologiska mångfalden och bidrar till ett rikt växt- och djurliv. Direkt och indirekt påverkan på vattenmiljöer eller vattenförhållanden kräver normalt anmälan (Länsstyrelsen) eller tillstånd (Länsstyrelsen/Mark & Miljödomstolen). Planeras nyetablering av dammar/våtmarker som kompensation för eventuella ingrepp i befintliga bör planering av dessa ske i samråd med naturvårdssakkunnig som innehar särskild kompetens och erfarenhet kring våtmarksetablering och sötvattensekologi.

Fåglar: Platser med dokumenterad förekomst av häckande rödlistade fåglar bör lämnas orörda. Vilda fåglar omfattas av artskyddsförordningen och ingrepp som kan påverka dessa arter eller deras fortplantningsområden/viloplatser negativt kan kräva dispens från artskyddsförordningen. Som en skyddsåtgärd kan eventuella åtgärder genomföras under perioden december tom mars för att minska risken för störning på häckande fåglar och kolonier av fladdermöss.

Fladdermöss: För förslag till skyddsåtgärder se särskild rapport (Ahlén 2015).

För vidare hantering av artskyddsfrågor bör samråd hållas med länsstyrelsen.

Referenser

- Ahlén, J. 2015. Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Brunet, J. 2005. Skånes skogar – historia, mångfald och skydd. Kunskapsunderlag för bevarande av värdefulla skogsområden och andra trädbärande marker. Skåne i utveckling 2005:12. Länsstyrelsen i Skåne län.
- Malmqvist, A. 2012. Fältinventering och utlåtande. Blommeröd, Höörs kommun. Underlag till detaljplan 2012-04-10. Naturcentrum AB.
- Malmqvist, A. 2003. Skalbaggar, svampar och lavar knutna till gamla ekar i Eslövs och Höörs kommuner. Naturcentrum AB.
- Nitare, J. 2000. Signalartsflora. Lavar, mossor, svampar. Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsen, Jönköping.